

Nye grep mot metangassen og bærekraftig norsk storfeproduksjon

Eirik Selmer Olsen
Heidi Skreden

MetanHUB

«gode
muligheter for
de som vil noe
sammen»

Hvorfor MetanHUB

Oppfylle
Klimaavtalen mellom
landbruket og
regjeringen

Forbedre allerede lavt
klimagass fotavtrykk
fra drøvtyggere i
Norge.

Unngå metanavgift
Sikre at metanhemmere kommer inn i Klimakur
Bidra til Avtalepartenes arbeidsutvalg for å finne
løsninger for finansiering av metanhemmere

Sikre Norsk landbruk og omdømme.
Skape generiske løsninger for drøvtyggere,
løsninger for tildeling, sporing og dokumentasjon .

Ta ansvar for
kunnskapsbygging,
utprøving og trygg
implementering

Beholde landbrukets
mulighet til selv å
oppfylle klimamål

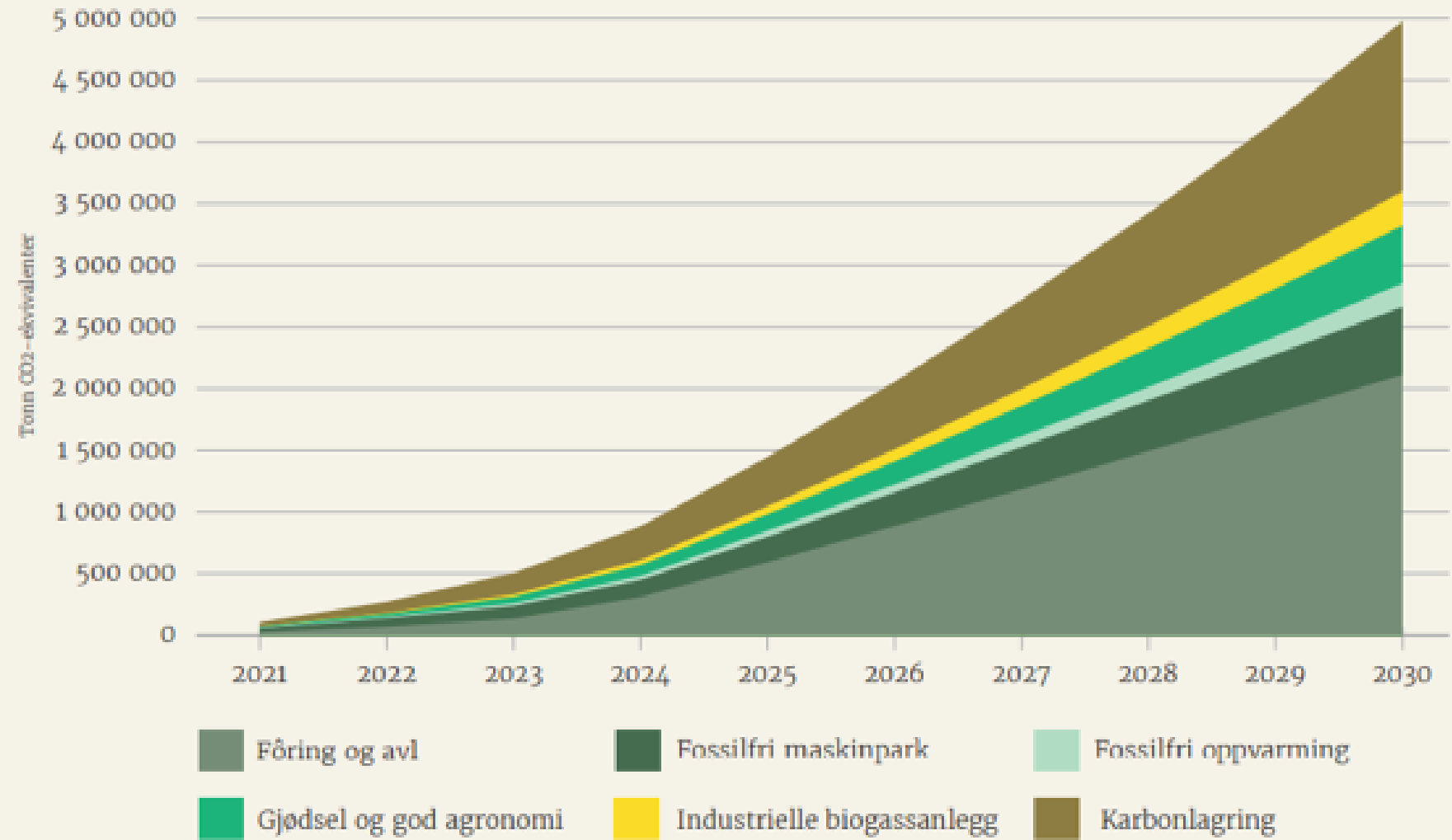
**Høyre om klimakutt i
landbruket: – Nødt til å
ha både gulrot og pisk**

Ivareta trygg mat, god dyrehelse og dyrevelferd, råstoffkvalitet, sporing og dokumentasjon
gjennom åpenhet og samarbeid

KLIMAGASSREDUKSJON 2021-2030

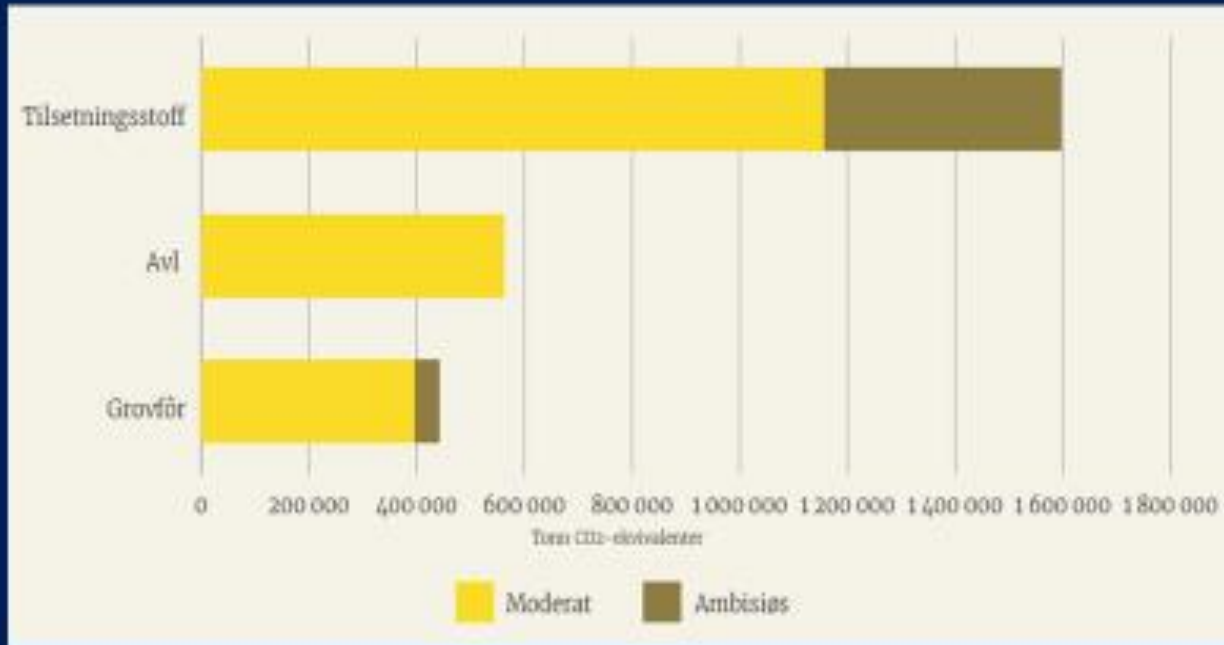

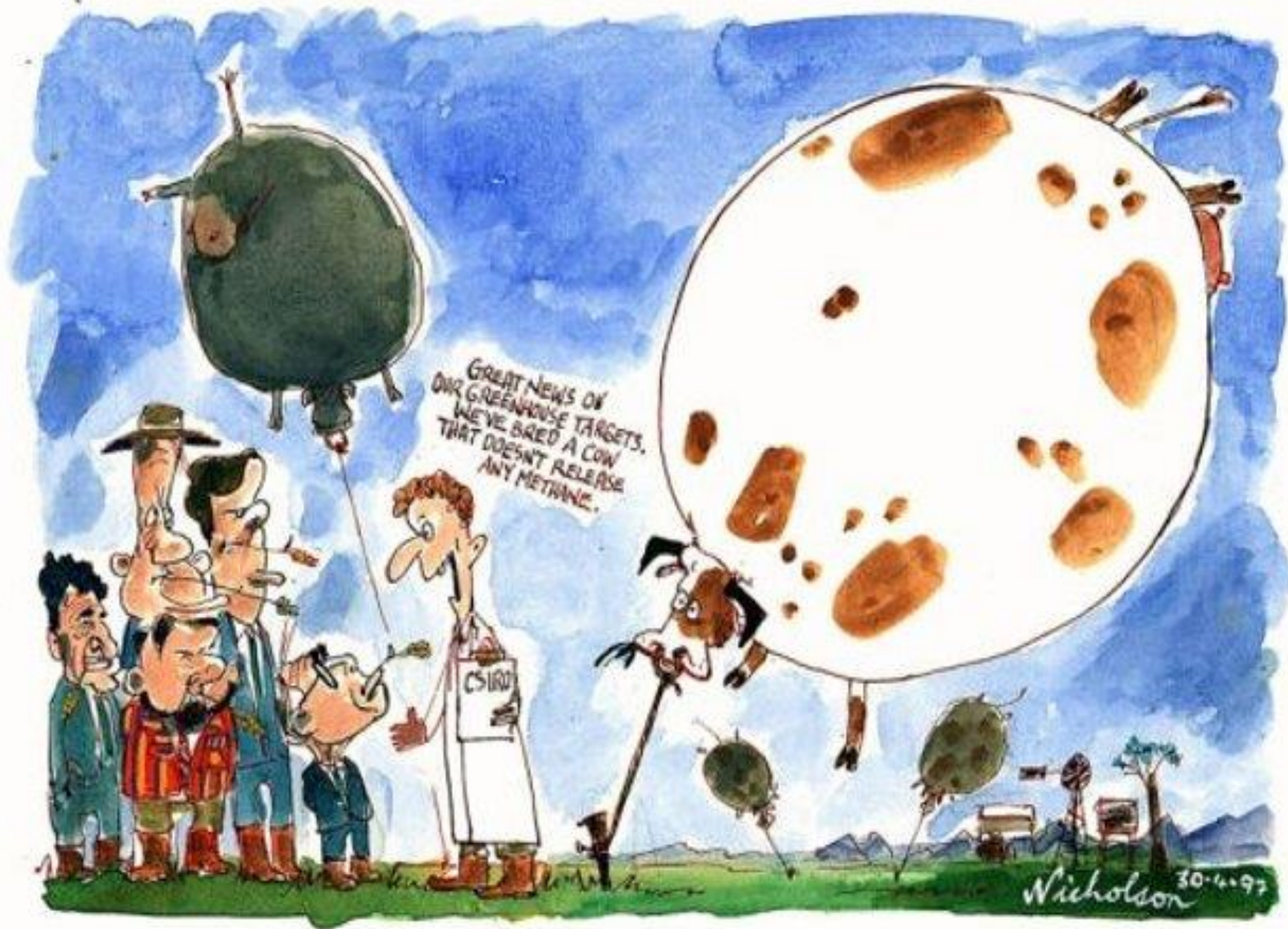
Figur 1: Samlet klimagassreduksjon fra 2021-2030 i Landbrukets klimaplan

MER KLIMAVENNLIG OG BÆREKRAFTIG FÔRING, AVL OG FRISKERE HUSDYR

«Ikke enten eller men både og»

Deltakere MetanHUB

Styringsgruppe

- LMD
- KLD
- Norges Bondelag
- Norsk Bonde- og Småbrukarlag
- TINE

Prosjektgruppe

- NMBU
- NIBIO
- Nortura
- Tyr
- NSG
- Geno
- **TINE** - Harald Volden, Heidi Josten Skreden, Kim Viggo Weiby, Eirik Selmer-Olsen

Referansegruppe

- Norges Bondelag
- Norsk Bonde- og Småbrukarlag
- Fiskå Mølle
- Felleskjøpet Fôrutvikling
- Norgesfôr
- Strand Unikorn
- Vilomix
- Mære landbruksskole
- Q-Meieriene
- DSM
- G.O. Johnsen
- FjøsSystemer
- KLF
- Mimi
- Matprat
- Melk.no
- Animalia
- Nofima

MetanHUB prosjektet tar ansvar for at:

«Bruk av metanhemmere skal bidra til å oppfylle landbrukets Klimaplan. Det skal gjøres gjennom kunnskapsbygging, uttesting og en trygg implementering av metanhemmere for drøvtyggere under norske forhold».

Landbruket sin MetanHUB skal bidra til å kutte metanutslippet fra drøvtyggere med 30 prosent

De neste fire årene skal landbruksnæringen, med TINE som prosjektleder, redusere metanutslippet fra norsk melk- og kjøttproduksjon med 30 %. Prosjektet MetanHUB blir en bærebjelke for å løse landbrukets største klimautfordring fram mot 2030 og samtidig kunne styrke norsk melk- og kjøttproduksjon. Det lave klimafotavtrykket til norske drøvtyggere må bli enda lavere i en tid hvor bærekraft og ernæring kobles. I graslandet Norge vil dette være viktig som konkurransefortrinn og matsikkerhet sammen med andre styrker som kombinert kjøtt- og melkeproduksjon, unik dyrehelse og naturgitte fordeler som klima, og ikke minst tilgang på vann.

Hva er en metanhemmer:

Her doseres en kraftfôrblending inneholdende metanhemmer med Rødalger inn i surfôret på Kjos gård. Tilsvarende har vi gjort med metanhemmer 3-NOP i en mineralblending

«Metanhemmer» er en samlebetegnelse for fôrtilsetninger som reduserer produksjonen av metan i vomma på drøvtyggere. Her finnes det flere mulige tilsetninger og nye er på gang. Bovaer (3-NOP) som er EFSA godkjent og godkjent av Mattilsynet i Norge til melkeku er den best dokumenterte. DSM jobber med dossier og søknad om godkjenning for kjøttfe og alle alders kategorier.

Effekt av ulike tilsetningsstoffer

Tilsetningsstoff	Effekt	Risiko. Helse og dyrevelferd	Mulige tilleggseffekter
3-NOP	Høy	Ikke påvist	Økt fôreffektivitet
Asparagopsis	Høy	Bromider & iod	Økt fôreffektivitet
Fett	Mid dels	Ikke påvist	Økt melkeytelse
Nitrat	Mid dels	Giftig ved høye nivåer	Redusert behov for N i fôr
Essensielle oljer	Lav	Ikke påvist	Økt melkeytelse
Tanniner	Lav	Ikke påvist	Økt N-effektivitet

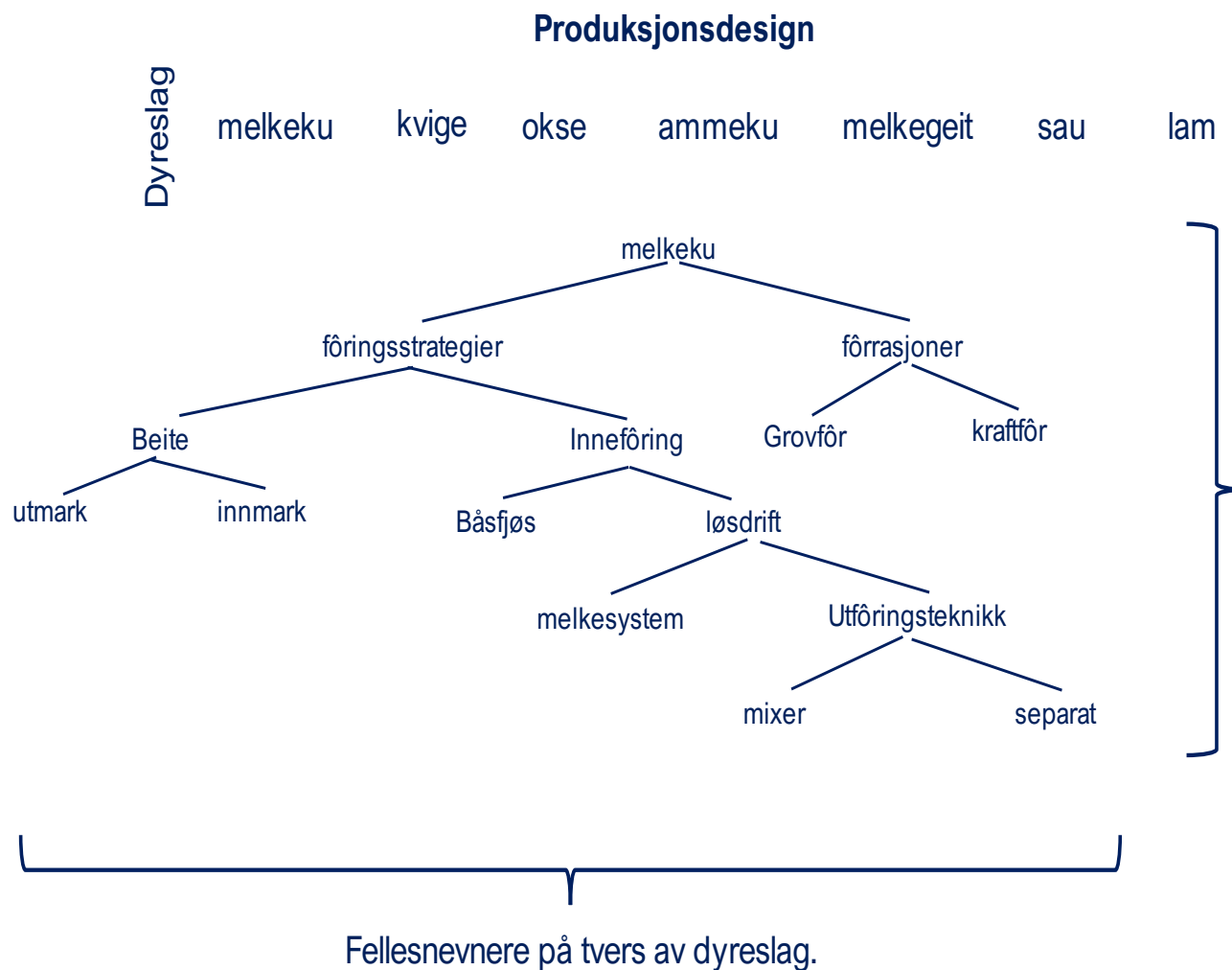

Arbeidspakker MetanHUB

- 0 Prosjektledelse
- 1 Bygging av MetanHUB'en
- 2 «State of the art»
- 3 **Utprøving og utrulling drøvtyggere**
  - 3.1 Metanhemmere og norske forhold
  - 3.2 Tildelingsmetoder for metanhemmere
  - 3.3 Effekt av grovfôr og beite på metanutslipp
  - 3.4 Oppfølging av metanhemmere og adaptasjon over
- 4 Engasjement og rekruttering av produsenter med metanhemmer
- 5 Genetisk variasjon i respons på metanhemmer hos NRF-kyr
- 6 Sporing og dokumentasjon av løsninger
- 7 Risiko og måloppnåelse
- 8 Fortløpende formidling og kontakt

MetanHUB og norske forhold

Ulike drøvtyggere og dyr med varierende utviklet vomfunksjon, ulike metanhemmere, årstid og beite, fôring og strategier skal vurderes i forhold til design figur. Utprøving vil typisk følge et løp fra *in vitro* studie, feltforsøk (kortidsforsøk) og langtidsforsøk på levende dyr før eventuell anbefalt bransjeløsning og implementering vil finne sted.

Metanmålinger

- Målemetodikk
- Måleteknikk
- Dose og tildeling

Metan - CH₄??

Hva er det?

Har vi virkelig det i Norge også?

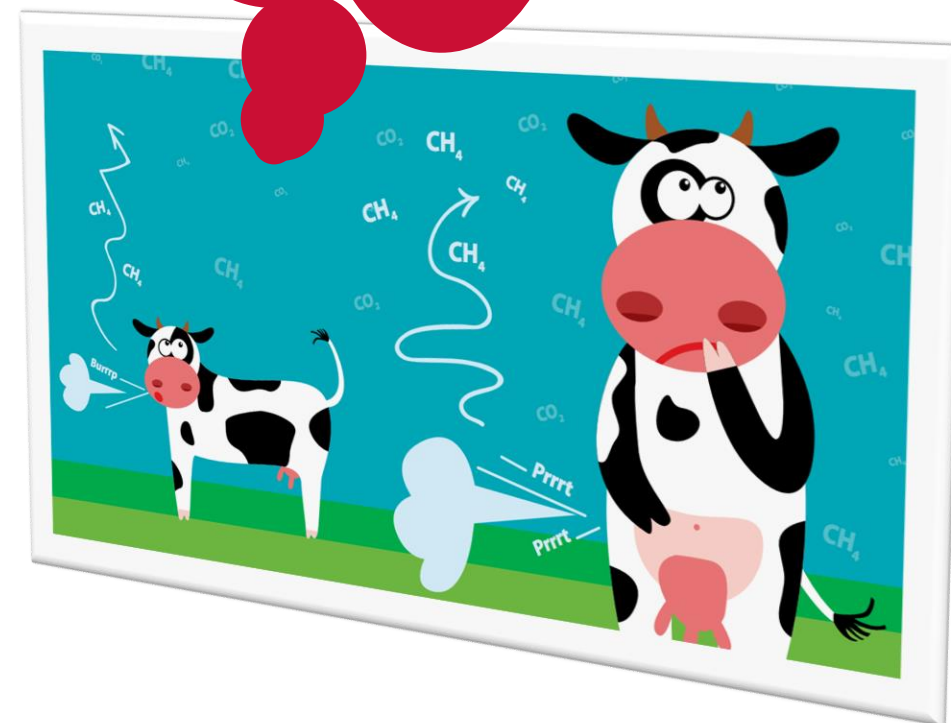
Hvor kommer det egentlig fra?

Forskning på området?

Metanhemmer...?

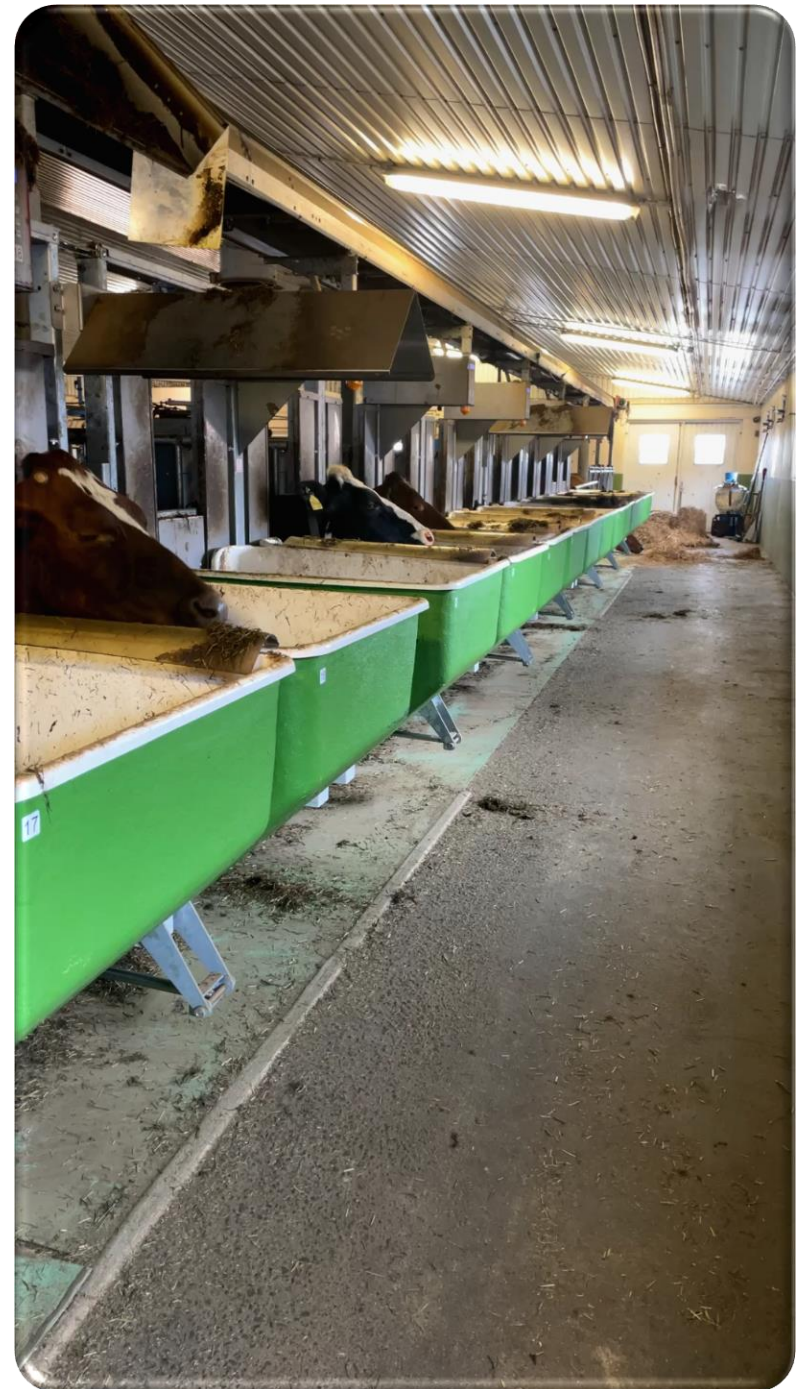
Og hva er det faktisk som skjer når en drøvtygger får en metanhemmer som f.eks Bovaer®?

Metanutslipp fra storfe fordeles med ca 95-97% fra raping og utånding, og 3-5% fra tarmgass

**Hvorfor er ikke
resultater fra
forskningen i
utlandet direkte
overførbare til
Norges
drøvtyggere?**

Fordi...

...utenlandske studier oftest bruker andre fôrmidler enn vi har tilgjengelig i Norge.

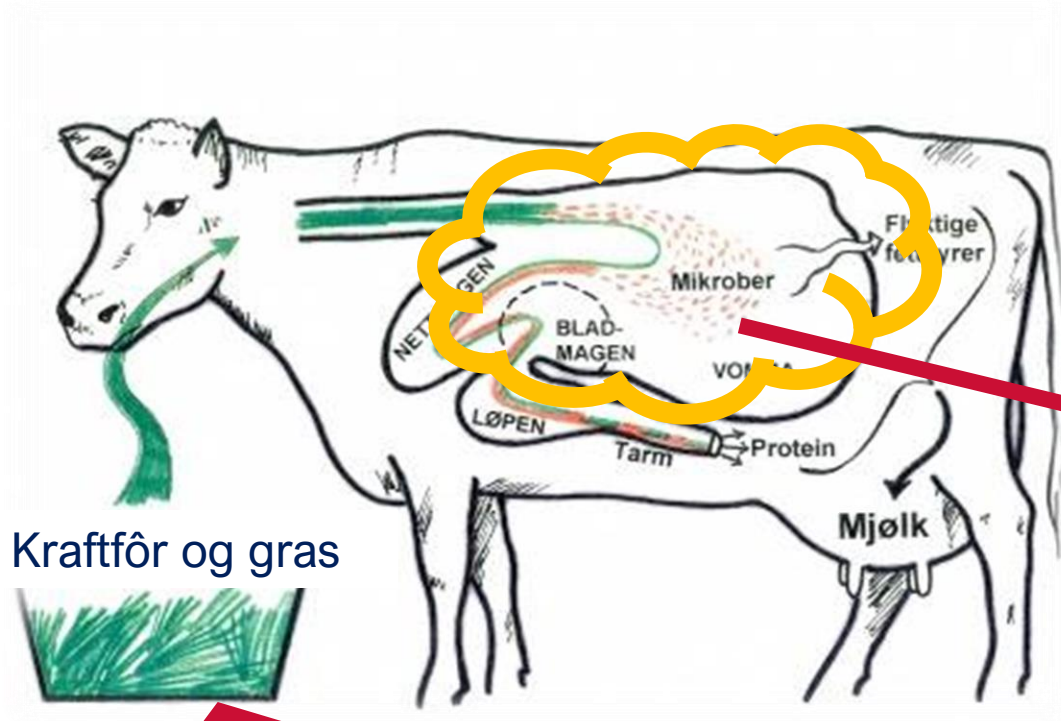
Derfor må vi gjøre som norske bønder gjør, og all den variasjonen det byr på

- Har ulike fôrkvaliteter
- Ulike fôringslinjer
- Bytter kraftfôr
- Beiting
- Opplever utfordringer med fôrtilgangen grunnet naturgitte forhold, ol.

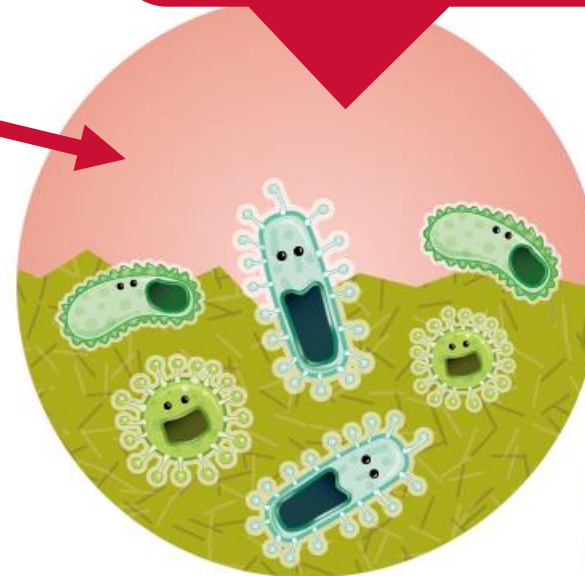

Vi tar det fra den spede begynnelsen...

Dette er Bob og kollegane hans. De jobber dag og natt med å omsette næringsstoffer fra plantemateriale til proteiner og energi.

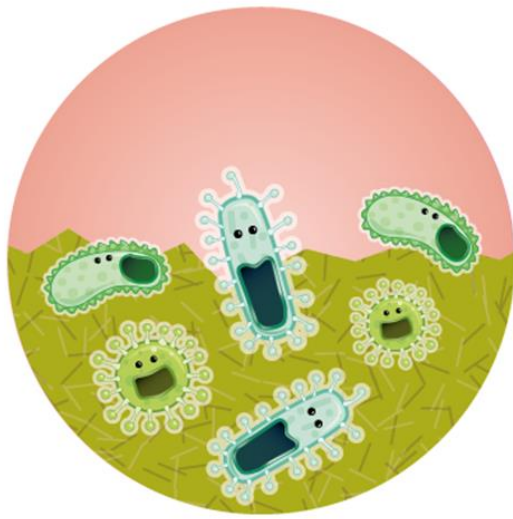
... og andre fôrmidler som potetsuppe, mais, gulrot, kålrot, potet, mask, sjokolade, potetrasp, halm, frøhalm, osv..

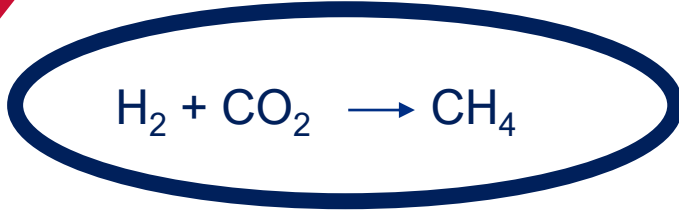
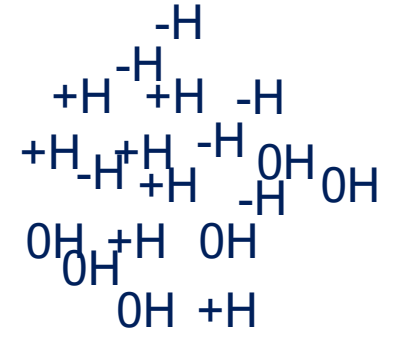
Når Bob&Co jobber:

- Når fiber, sukker og stivelse blir omdannet i vomma, dannes det syrer -> flyktige fettsyrer. Disse blir tatt opp direkte over vomveggen, og dekker omtrent 70% av energibehovet til kua.
- MEN.....et biprodukt i denne omdannelsen er hydrogengass

Her slår metanogene bakterier til, og hjelper til med å «fjerne» overflødig hydrogen. Ved hjelp av et enzym omdannes hydrogen og karbondioksid til metan

- Eddiksyre +H
- Propionsyre -H
- Smørsyre +H/OH

Kan tuttifrukti redde miljøet?

Det luktar søtt, syrlig og syntetisk og er allerede blitt ein skikkeleg favoritt blant kyrne. Men det kvite pulveret er ikkje laga for laurdagskos i fjøsen. Det skal bidra til å redde jordkloden.

Mjølkebonde Torunn Arntstad (t.h) på Jessheim har forskningsstyrer for lakte Gero og Tine i fjøsen. Her med spesialrådgjevar Heidi Skarvnes til Tine.

FOTO: HEIDI MØLSTAD ANDRESEN / NPK

Mjølkebonde Torunn Arntstad fyljer på med mineralblanding med vitaminer.

FOTO: HEIDI MØLSTAD ANDRESEN / NPK

I år 2019 har Gero hatt metanavsløvar i 10 ulike besetninger og haglekologiske forautomator i 14 besetninger. På Kjos har dei installert lagge delar.

FOTO: HEIDI MØLSTAD ANDRESEN / NPK

Blendinga Borchar inneheldt metan- og lagge av nitrat (sorbent) i fjøsen. Det er i 2023.

Her på gården er målet i første omgang å redusere utslippet med 25 prosent. Det høyst kanskje nyske ut, men forsøk i fleire andre land har dokumentert i mellom 30 til 50 prosent reduksjon.

Heidi Skarvnes, spesialrådgjevar på Tine

Nortura Medlem

Organisasjon Gris

[Hovedsiden](#) | [Organisasjon](#) | [Nyheter](#) | Skal føre frem Norges første oksekjøtt med redusert klimaavtrykk

Skal føre frem Norges første oksekjøtt med redusert klimaavtrykk

(22.05.23) Kan biffen du spiser bli like klimavennlig som tilbehøret? I dag målte Landbruks- og matminister Sandra Borch opp første før-rasjon til prosjektet som skal undersøke om det er mulig å føre frem kjøtt med betydelig lavere klimaavtrykk.

Bønder på Jæren er blant de første i landet: Her skal de lage en ny type melk

Kua er en klimaversting, men det skal Klepp-bøndene Marit og Arthur gjøre noe med.

blisert: 18. oktober

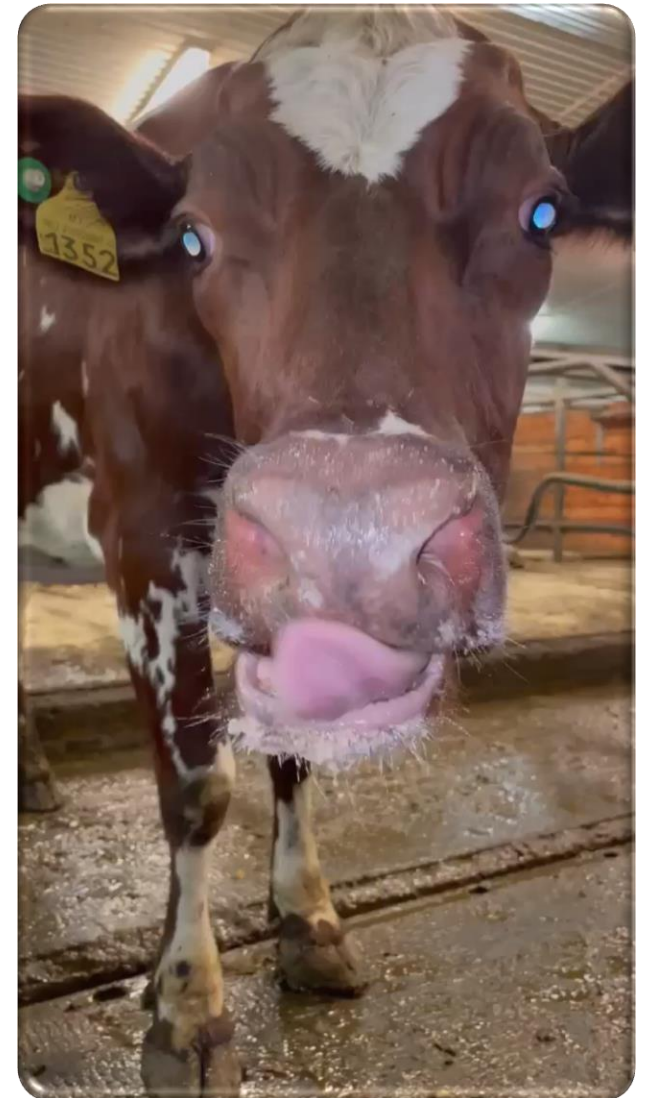

Stavanger Aftenblad

Bovaer® 10 (og kalt 3-NOP)

Mengde og ulike metoder??

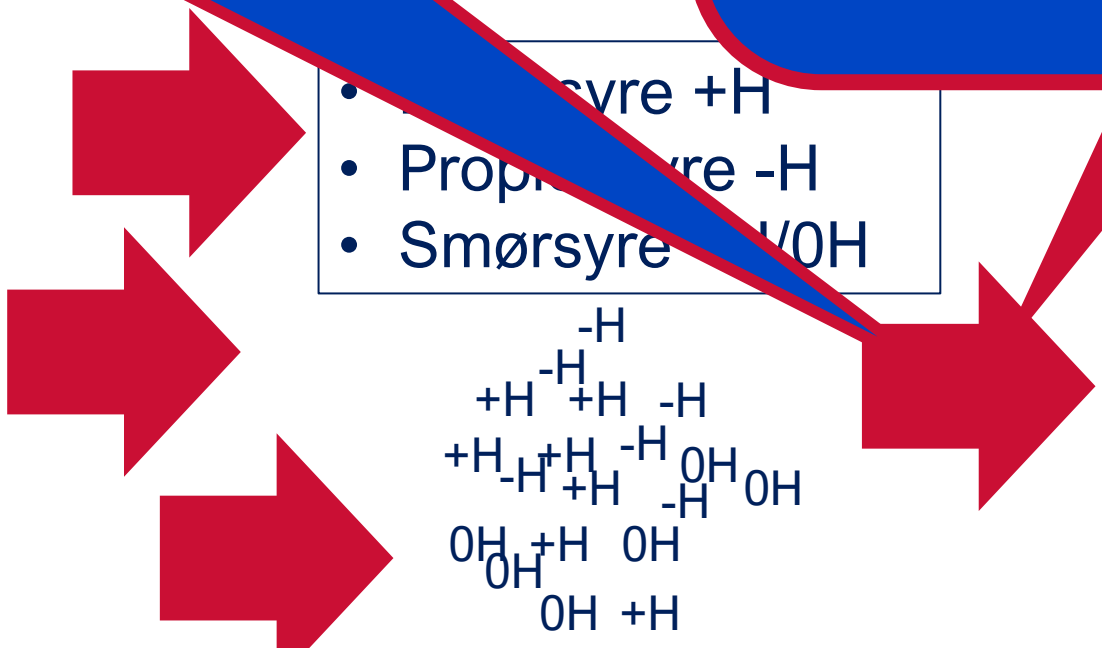
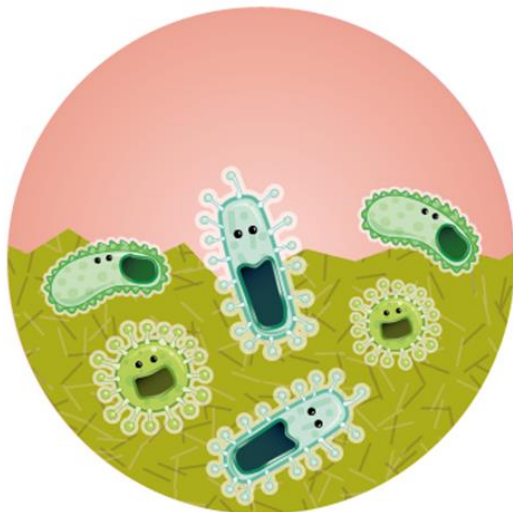
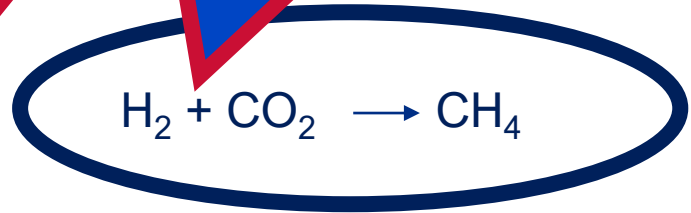
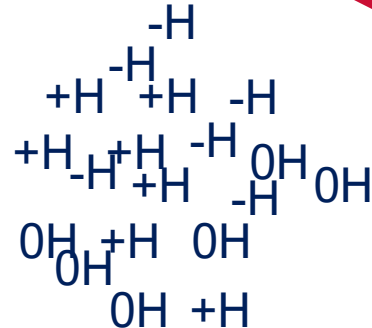
- Tildeling i en fôrmix
- Innblanding i kraftfôr?
- Innblanding i mineralblanding
- Via bolus?

Det blir færre aktive metanogene mikroorganismer

3-NOP går spesifikt inn og blokkerer enzymene som de metanogene mikroorganismene bruker til å kople sammen H₂ og CO₂

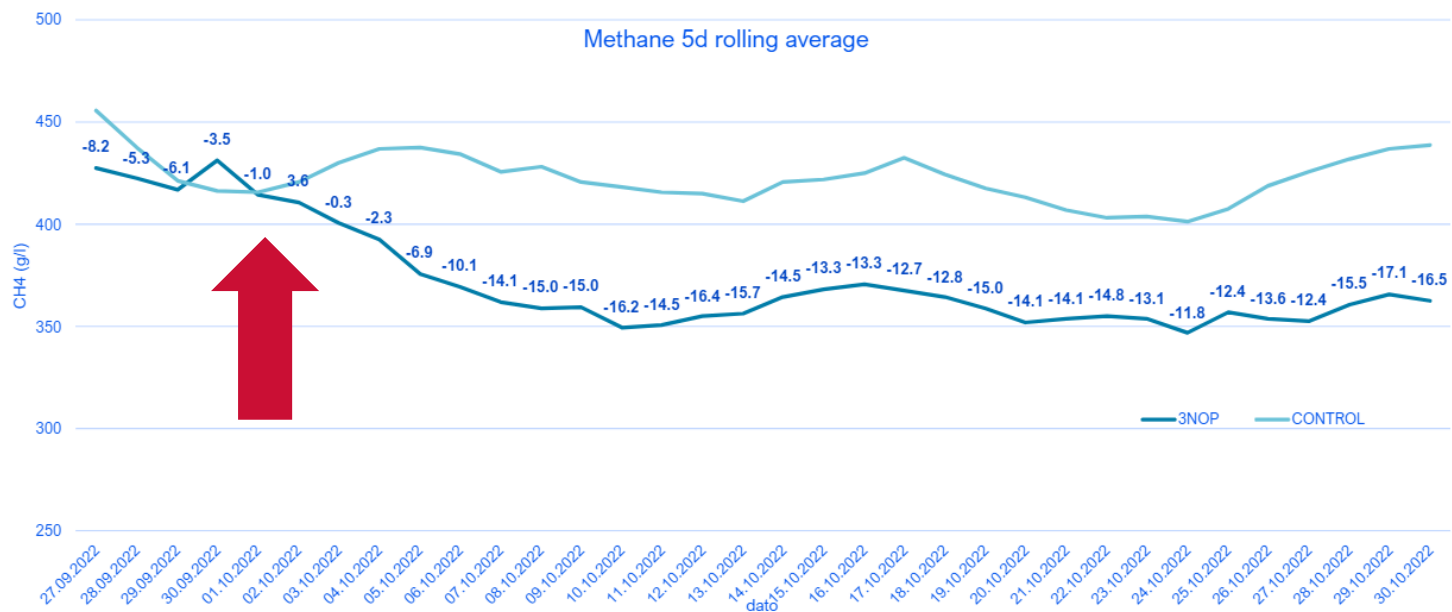
- Når det er for mye vann i vannet vil det oppstå et problem med energien som er i vannet
- MEN

- Propionsyre +H
- Propionsyre -H
- Smørsyre -H/OH

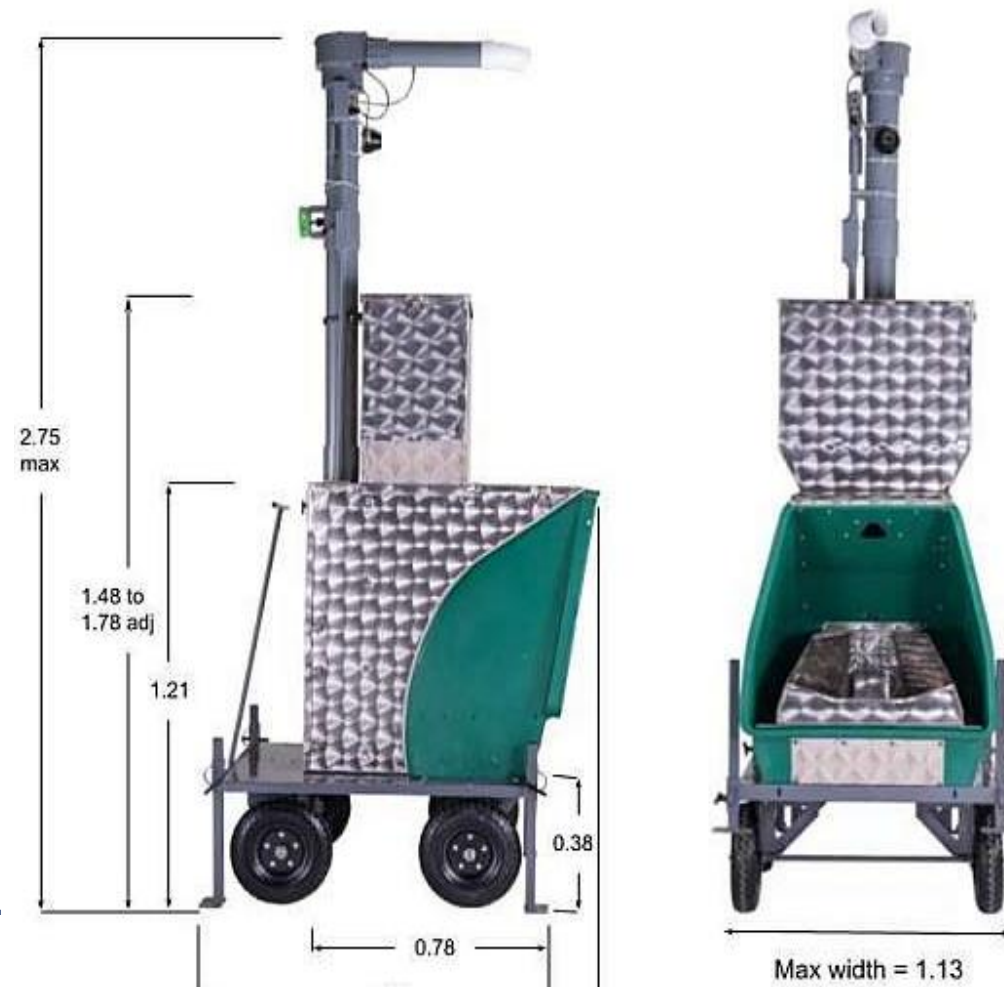
Hva vet vi så langt?

Korttidsforsøk på Kjos i 2022 med Bovaer® 10 ved tildeling i grovfôrmix

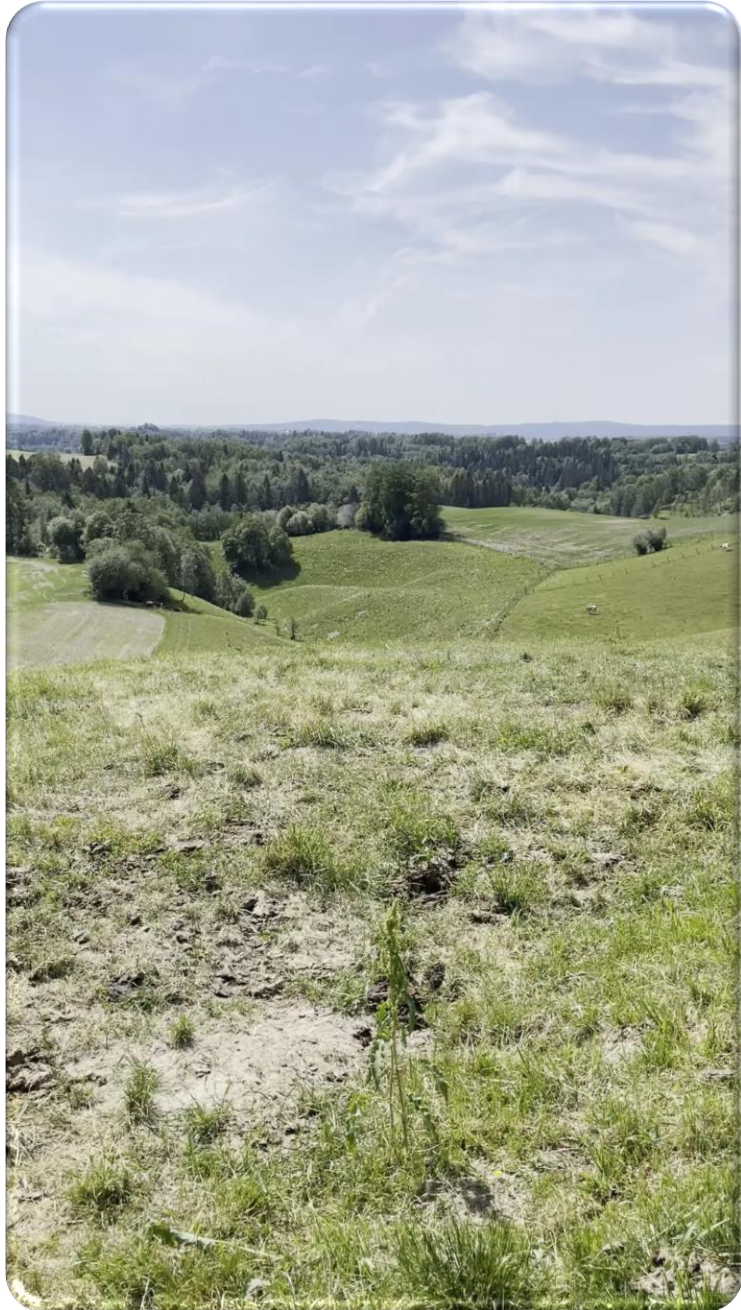

Tags mean reduction of methane in %, compared to control group

Isolert sett, en statistisk nedgang av metan i gram/ku/dag på 12-16%.
Oppstart av forsøket var 1.okt. 2022.

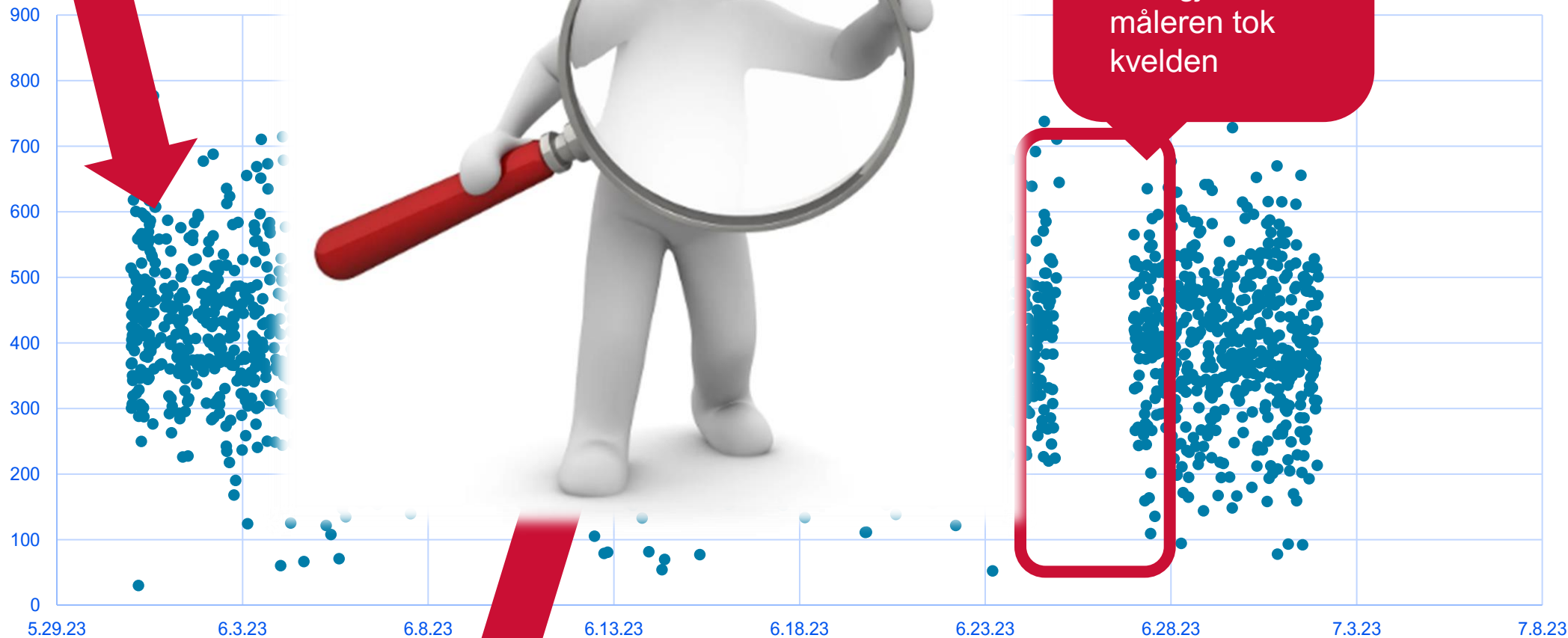

Dette gjør vi nå hos Kjos Mjølke DA

- **Mellom 45-65 melkende til enhver tid**
- **Gjennom et mineraltilskudd tilpasset melkeku, gis Bovaer® i en mengde på ca 11 g/ku/dag. Dette tilsvarer omtrent 150 g mineraltilskudd og er dekkende for en ku som i snitt spiser 18 kg tørrstoff daglig**
- **Tildelingen foregår i to kraftfôrstasjoner og det fordeles utover døgnet til den enkelte ku.**
- **Individuelle melkeanalyser hver mnd**
- **Fôrbrettprøve hver uke**
- **CH4 og CO2 blir målt og registrert i en GreenFeeder 24 timer i døgnet**
- **Kalibrering av GreenFeed'en annenhver uke**

Beiteslipp 31/5/23

En sensor som måler hastigheten på lufta gjennom måleren tok kvelden

Oppstart tildeling av Bovaer®

Forsøket pågår fortsatt...

Takk til produsentene for at fjøs, dyr og fasiliteter stilles til disposisjon
Takk til alle rundt som bidrar til at prosjektet skrider fremover
...og takk for oss